

Gondolatok a „Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal”

roadshow debreceni rendezvényének kapcsán

(Szabó Ildikó)

„Kivel akarunk mi versenyezni? Önmagunkkal vagy az EU elvárásaival?” Ezzel a kérdéssel indította bevezető gondolatait **Bartos Éva**, az MKE alelnöke a „Versenyképes ország – versenyképes könyvtárossal” országos roadshow ötödik állomását Debrecenben, április 7.-én.

A kétnapos regionális tanácskozáson 3 megye (Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg) könyvtáros szakemberei vettek részt, mintegy 60 fővel.

A rendezvénynek a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Információs Központ adott otthont, karöltve az MKE Hajdú-Bihar Megyei Szervezetével.

Bartos Éva köszöntője után *Babits Mihály: Ritmus a könyvről* című versének soraival köszöntötte **Kocsis Róbert**, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés alelnöke a résztvevőket:

„Óh ne mondjátok azt, hogy a Könyv ma nem kell,

hogy a Könyvnél több az Élet és az Ember:

mert a Könyv is Élet, és él, mint az ember –

így él: emberben könyv, s a Könyvben az Ember.”

Kocsis Róbert kiemelte: korunk társadalmában versenyképességet meghatározó tényező a tudásalapú társadalom és az élethosszig tartó tanulás. Fontos, hogy a számítógépes világban ehhez alkalmazkodva, miként tudjuk megtalálni helyünket. Évtizedek alatt sokat változott a könyvtárügy, ma már tudásmenedzselő könyvtárakról beszélhetünk. Ebből kifolyólag fontos a jó képzettségű könyvtáros. A könyvtárosi szakma fontosságát hangsúlyozó szavai után, házigazdaként, **Molnárné Varga Katalin**, az MKE Hajdú-Bihar Megyei Szervezetének elnöke üdvözölte a regionális tanácskozásra érkezett kollégákat.

A köszöntések után a délelőtt a szeptemberi nyitókonferencián körvonalazódott témákkal folytatódott, mely követte a korábbi helyszínek forgatókönyvét.

Könyvtáros kompetenciák, tulajdonságok, személyiségjegyek témakörben **Hangodi Ágnes** ismertette számunkra részletesen az európai minősítési rendszert, a CERTIDoc-projektet. (A projektről a szeptemberi nyitó konferencián **Grebot Ágnes** tartott előadást, valamint a témában olvashatunk már pl. *Kovácsné Koreny Ágnes: CERTIDoc = TMT, 52. évf. (2005) 2. sz. p. 94-96. http://tmt.omikk.bme.hu/show_news.html?id=3859&issue_id=459*). Az előadó először a kompetencia fogalmát ismertette, majd a CERTIDoc-rendszer tartalmát, felépítését. A rendszert már a könyvtáros asszisztensi képzésbe beépítették. A jövő feladata, hogy mindez a könyvtáros képzés egyéb területein is megjelenjen.

S hogy kinek is szól az útmutató? Több célközönsége is van:

- a nagyközönségnek, hogy szakmánkat bemutassa;
- a pályaválasztás előtt álló fiataloknak;
- szól azoknak a könyvtárosoknak, akik jelenlegi munkakörüket szeretnék jobban megismerni, új ismeretekkel kiegészíteni, illetve szakmán belül szeretnék más területre váltani;
- valamint azoknak, akik humánerőforrás-menedzsmenttel foglalkoznak, vagy felhasználók számára szeretnék kompetenciákat továbbadni.

A CERTIDoc magyar fordítása már elérhető: www.certidoc.net címen, illetve a *LIS Euroguide: Kompetenciák, tulajdonságok, minősítési szintek* című KI kiadványban.

Bartos Éva hangsúlyozta, hogy a szakmában szemléletváltásra van szükség, majd röviden szólt arról a vizsgálatáról, mely során elemezte a Katalisten feladott álláskeresők és állást kínáló hirdetéseit. Ennek eredményeként megállapította, hogy mindkét oldalról az iskolai végzettség élvez előnyt. (A vizsgálatról részletesen olvashatunk: *Bartos Éva: „Diplomás könyvtáros állást keres” = Könyv, könyvtár, könyvtáros, 16. évf. (2007) 12. sz. p. 3-11.*)

Az előadók kiemelték, hogy nem elég a leendő, illetve a szakmában dolgozó könyvtárosoknak a szakmai ismereteket elsajátítani, hanem ahhoz, hogy megfelelő munkaerővé váljon bárki, képesnek kell lennie együttműködésre, a csapatban való munkára. Ennek kapcsán vetődik fel a kérdés, hogy a folytonosan változó társadalmi kihívásoknak, elvárásoknak megtudunk-e felelni, „alkalmasak vagyunk-e a kompetenciák tanulására, fejlesztésére” illetve, milyen mértékben tudjuk ezeket elsajátítani? **Kovács Csilla** e témakört közelítette meg Jung személyiségtesztje alapján végzett vizsgálatokkal. A személyiség energiáinak áramoltatása és feltöltődése révén bemutatta az extrovertált és az introvertált személyiség információszerzési módjait és vizsgálati eredményeit.

Az ebédszünetet követően a versenyképesség intézményi háttérét mutatták be az előadók a „Minőségirányítással a versenyképességért” blokkban. Először **Nagy László**, a Móricz Zsigmond Megyei Könyvtár igazgatója ismertette velünk az „MSZ ISO 9000:2001 bevezetése, tanúsítása és működtetése” során szerzett tapasztalatokat kitérve az alábbi részletekre:

- a fenntartó és az intézmény közös igénye kell, hogy legyen a minőségbiztosítás iránti elkötelezettség;
- a megfelelő tapasztalatokkal rendelkező tanácsadó cég helyes kiválasztása;
- fontos, hogy a dolgozók is támogassák a minőségirányítás folyamatát;
- azoknak a követelmények teljesüljenek, melyet az intézmény állít fel magának - természetesen ez feltételezi a szervezetben lévő folyamatok alapos ismeretét;
- legnagyobb nehézséget az állandó dokumentálás rutinjának kialakítása okozott;

- a felülvizsgálat kérdéskörében mind a belső audit, mind az éves felügyelet fontossága meghatározó a jövőre nézve, hiszen az ISO minősítés 3 évre érvényes, azt követően újból meg kell újítani.

A témakör következő előadója **Nádas Zsuzsánna**, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgató-helyettese volt. Felvázolta a „Minőségfejlesztés 21” program projektjén belül végzett tevékenységeket. Ezek első lépése volt, hogy a NKÖM Könyvtári Főosztálya különböző könyvtártípusokból létrehozott egy munkacsoportot. Minden könyvtártípus végigment ugyanazon a folyamatokon, melyeket aztán egy közös láncra fűzött fel. A program során az alábbi tevékenységek végrehajtására került sor:

- Minőségirányítási Tanács alakulása, azon belül az egyes folyamatokra munkacsoportok alakultak;
- küldetésnyilatkozat és jövőkép kialakítása;
- SWOT analízis, külső környezet elemzése, helyzetértékelés;
- stratégiai terv elkészítése;
- kérdőíves felmérések;
- partnerközpontúság kialakítása: külső és belső partnerek súlyozása;
- könyvtári szolgáltatási folyamatok azonosítása és javítása;

Az előadó kitért arra a meghatározó körülményre, amely az egyetemi könyvtár széttagoaltságából fakad. Cél: ez évben a Minőségirányítási Kézikönyv elkészítése.

Bíró Ildikó, a Debreceni Városi Könyvtár munkatársának „Könyvtárhasználói elégedettség felmérés előkészületei a Debreceni Városi Könyvtárban” című előadása zárta a délutáni blokkot. Szakirodalmi publikáción keresztül részletesen ismertette a könyvtárhasználói felmérések követelményeit. (*Vidra Szabó Ferenc – Péterfi Rita: Félelmek és szükségszerűségek. Egy könyvtári marketingvizsgálat tanulságai = Könyvtári Figyelő, 50. évf. (2004) 3. sz. p. 525-545.*) A kérdőíves felmérés egységességének problémájaként említette meg, hogy a városi könyvtár fiókkönyvtáraiban nagyon eltérőek a körülmények, más-más demográfiai csoportot szolgálnak ki.

A rendezvény első napja a késő délutáni órákban kezdődött fórummal záródott, mely a fenntartók, a lakosság, a partnerintézmények közreműködésével a könyvtárak előtt álló új lehetőségekről és elvárásokról szólt.

Az esemény levezető elnöke Szilágyi Irén, a Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár megbízott igazgatója volt, aki a megjelentek (közel 40 fő) köszöntése után átadta a szót **Bakos Klárának**, a Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnökének, aki „Az Új Magyarország Fejlesztési Terv lehetőségeiről a minőségi könyvtárfejlesztés területén” címmel tartott előadást. Bemutatta az ÚMFT keretében hamarosan meginduló fejlesztési kereteket (TÁMOP, TIOP), fölhívva a figyelmet arra a tényre, hogy nincs csak a kultúrához kapcsolódó önálló program. A könyvtárak lehetőséget csak úgy

találnak fejlesztésre, ha mint az oktatáshoz elengedhetetlenül szükséges háttérintézményekként pályáznak. Kiemelte az alábbi területek fejlesztésének fontosságát:

- ODR elektronikus rendszer fejlesztése;
- országos lelőhelynyilvántartás létrehozása;
- otthonról elérhető szolgáltatások fejlesztése „az informatika szolgálja a könyvtárat”;
- olvasási kultúra fejlesztése;
- könyvtárosok képzése;
- kompetenciafejlesztés;
- Regionális Tudástár kialakítása, a könyvtár és fenntartó együttműködésében;
- kulturális értékek digitalizálása, ehhez kapcsolódva közös felületű szolgáltatóhely kialakítása.

A fórum következő előadója **Debreczeni Ferenc**, az Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség ügyvezető igazgatója kitért a helyi sajátosságokat magukban foglaló pályázati lehetőségekre. Úgy mint:

Észak-Alföldi Operatív Program keretén belül:

- Város- és térségfejlesztés prioritása kapcsán van lehetőségük a könyvtáraknak pályázni, de csak együttműködésben az adott település vagy városrész önkormányzatának irányításával (megegyezésen alapuló partnerkapcsolat). Ez a település méretétől függően lehet: funkcióbővítő településfejlesztő akció vagy helyi településfejlesztő akció.
- Régiós civil szervezetek infrastrukturális feltételeinek fejlesztése révén lehetősége adódik a könyvtáraknak a civil szervezetekkel való együttműködésre.

Az *Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium* pályázati kiírása révén a leghátrányosabb térségű önkormányzatok alapfeladatainak, kötelezettségeinek ellátása révén nyílik lehetőség a kistérségek könyvtári ellátásának fejlesztésére.

A fórumon a fenntartók oldaláról **Filep Miklós**, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Fejlesztési Főosztályáról szólt arról, hogy a megyei önkormányzat lehetővé teszi fenntartása alá tartozó intézményeinek a pályázatokon való részvétel oly módon, hogy a számukra szükséges önrészt biztosítja. Továbbá lehetőséget lát a fejlesztésre a határokon átnyúló közös pályázatok révén.

Másnap **Kőszegi Ágnes** és **Törökné Jordán Katalin** vezetésével a csapatmunka került középpontba egy kommunikációs tréning megtartásával, melyen a régió minden területéről érkezett könyvtárosok (22 fő) nagy lelkesedéssel vettek részt.